

ЗВІТ
за результатами громадського обговорення проєкту
оновлення Державного стандарту початкової освіти

1. Найменування органу виконавчої влади, який проводив обговорення

Міністерство освіти і науки України.

2. Зміст питання або назва проєкту акта, що виносилися на обговорення

Метою проєкту є оновлення Державного стандарту початкової освіти з урахуванням: компетентнісного потенціалу здобувачів освіти у розрізі освітніх галузей; забезпечення рівного доступу до початкової освіти для дітей, які навчаються мовами корінних народів та національних меншин (спільнот) України, жестовою українською або іноземною жестовою мовами та чітко визначені вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти, адаптовані до мовно-культурного й психофізичного різноманіття учнівського середовища.

Громадське обговорення проводилось у форматі електронних консультацій. Матеріали до проєкту оновленого Державного стандарту початкової освіти були розміщені у розділі «Громадське обговорення» офіційного вебсайту Міністерства освіти і науки України з 28.07.2025 за [покликанням](#). Також проєкт було висвітлено на ресурсі «Демократія за [покликанням](#)».

Зауваження та пропозиції до проєкту були надіслані на електронні скриньки (kateryna.taranik-tkachuk@mon.gov.ua, yevhenii.simenyk.mon@gmail.com) та розглядалися до 28.08.2025.

3. Інформація про осіб та інституції, що взяли участь в обговоренні проєкту

У ході обговорення проєкту акта були отримані зауваження та пропозиції від: освітніх закладів, громадських організацій, окремих громадян України, зазначених нижче:

4. Інформація про пропозиції, що надійшли до Міністерства освіти і науки України за результатами обговорення проєкту акта

За результатами громадського обговорення проєкту оновленого Державного стандарту початкової освіти на вебсайті Міністерства освіти і науки України надійшло 108 пропозицій, які стосувалися вилучення, уточнення та/або доповнення деяких позицій проєкту акта.

5. Інформація про рішення, ухвалені за результатами обговорення:

Під час доопрацювання проекту акта враховано (частково враховано) 52 пропозиції (з яких 25 враховано повністю), не враховано 56 пропозицій (з яких 24 пропозиції взяті до уваги при розробці наступних нормативно-правових актів), оскільки вони не змінюють його зміст або не належать до предмета правового регулювання проекту акта.

Деякі пропозиції будуть ураховані під час підготовки та опрацювання інших нормативно-правових актів, зокрема типової освітньої програми для 1-4 класів закладів загальної середньої освіти, модельних навчальних програм тощо.

З усієї кількості опрацьованих пропозицій і звернень щодо суті проекту регуляторного акта узагальнюючи можна виокремити такі, що наведені в таблиці (додається).

№ з/п	ПІБ дописувача	Контакт	Зміст зауважень до проекту акта	Рішення робочої групи	Коментар до рішення (за потреби)
1.	Елена Стах	enstakh@gmail.com	У сьогоденних умовах роботи (повномасштабна війна в Україні) дуже важливо уточнювати зміст освіти, умови та завдання для вчителів. Також важливо враховувати потреби учнів. Постійні тривоги, "недосипи" впливають на емоційний стан як вчителів, так і учнів. Якість навчання знижується. Тому і навчальна програма має відповідати нашим реаліям: вчителі надають стільки навчального матеріалу, скільки діти МОЖУТЬ засвоїти.	Відхилено	Зміст пропозиції не містить конкретних формулювань, які уможливають редагування проекту ДСПО на підставі наданої пропозиції
2.	Елена Албаш	elenaalbas22@gmail.com	Добрий день. Мене звуть Елена Миколаївна, я живу в Одеській обл., маю 2 дітей, які навчаються в 3 класі, один син з ООП. Я б дуже хотіла більш серйозного ставлення до дітей з ООП. Щоб в загальноосвітніх школах створювали їм умови, які підходять для навчання. Щоб не перекладали дітей, які вчаться на інклюзії, на асистентів вчителів. Бо виходить, що вони по факту часково на індивідуальному навчанні у асистентів, а на паперах інклюзія і доплати вчителям.	Відхилено	Зміст пропозиції не містить конкретних формулювань, які уможливають редагування проекту ДСПО на підставі наданої пропозиції

			<p>Було б дуже добре, щоб вийшов законодавчий акт, в якому було б чітко зазначено, при яких саме умовах та станах дитини її можна виводити в ресурсну чи на вулицю під час уроку. Бо на практиці це робиться не тому, що в дитини істерика чи сенсорне навантаження, а просто, щоб вчителю було зручніше та комфортніше.</p> <p>Ще треба було б відійти від радянщини та заборонити лінійки. Ну якщо це перший чи останній дзвоник, то пів години діти можуть постояти. Але вони стоять по 1,5 години та страждають, хлопають тим, кому вчучають грамоти та подчки, потім їх виснажених заводять в клас, фотографують. На 8 травня вивели всіх в коридор, построїли біля стіни та на всю гучність ввімкнули колонки. 1 та 2 класи стояли біля колонок, син злякався, плакав. Я б дуже хотіла, щоб установили норми густоти для шкіл, для лінійок. На мої прохання одна відповідь: значить, хай сидить в класі. Колонки тихіше зробити не можуть, бо гучно - це урочисто, молодші класи поставити подалі теж не можуть.</p> <p>Дуже сподіваюся, що в оновленому дердстандарті згадають про право на освіту та безпечне середовище дітей з ООП</p>		
3.	Марина Кропельницька	diburite.48@gmail.com	<p>З глибоким роздумом та розчаруванням ознайомила з оновленим проектом Державного стандарту початкової школи, запропонованим Міністерством освіти і науки України. Незважаючи на загальну спрямованість документа на визначення обов'язкових результатів навчання, абсолютно проігнороване формувальне оцінювання — ту ланку, яка є не менш важливою складовою освітнього процесу.</p> <p>Формувальне оцінювання — це не просто техніка, це душа сучасної педагогіки, основа дитячого розвитку і взаємодії між учнем, вчителем та батьками. Відсутність його згадки не тільки нівелює роки роботи над впровадженням компетентнісного підходу, а й знову перекидає всю аналітичну, пояснювальну, адаптаційну роботу на плечі вчителя, якому тепер додасться ще більше роботи з аналізу навчального процесу учнів, з пояснень батькам про доцільність такого нововведення, з вивчення самого документу... Невже той, хто</p>	Відхилено	Зміст пропозиції не містить конкретних формулювань, які уможливають редагування проекту ДСПО на підставі наданої пропозиції

працював над цим документом дійсно вважає, що він додасть результативності в роботі педагогів початкової школи? Додасть знань в наших учнів? Чому той, хто безпосередньо працює з дітьми, змушений дофантазувати, доопрацьовувати і захищати те, що мало б бути чітко прописаним і поясненим у державному стандарті? Такий документ породжує нерозуміння не тільки в здобувачів освіти, але й у батьків, які не можуть осмислити, якими шляхами їхня дитина досягає тих самих "обов'язкових результатів". Втрачається довіра, порушується партнерство, а найголовніше — знецінюється дитина як особистість, що навчається не лише для галочки, а через процес, емоцію, відкриття.

Такі "реформи" схожі на черговий експеримент у лабораторії без етики, де учень, як піддослідний кролик, а вчитель мов шаман, що повинен робити дива, маючи лиш тінь інструментів. Це спотворює саму суть вчителювання — гідного, серцевого, глибокого.

Знецінюється не лише праця педагога, а й сам процес навчання, у якому дитина — не просто одиниця виміру, а цілий світ, спраглий до розуміння і поваги.

Оновлений проект стандарту початкової школи змушує мене як вчителя, наставника, і просто людину відчуті не тривогу, а справжнє внутрішнє здивування: невже ми знову повертаємося до навчання як списку задач, а не до розвитку особистості?

Перелік очікуваних результатів нагадує мені недоладну страву — надто багато інгредієнтів, але жодної приправи душі. Їх так багато, що дитина — ніби той лісовий гриб серед сотні інших, якого ніхто не бачить, бо всі зайняті підрахунками. Така кількість вимог не сприяє розвитку, а перетворює навчання на марафон без фінішу, де кожен результат — ще одна галочка, а не ще одне відкриття. Я вчитель з 38 річним педагогічним стажем і чітко усвідомлюю, чому молодь не бажає присвятити себе педагогічній роботі. Такі документи забирають сили й бажання, на превеликий жаль. Води багато, а вичерпувати її знову вчителям.

4.	Василь Гречук, Коломицький педагогічний фаховий коледж	vagabona33@gmail.com	<p>На мій погляд, у проєкті конкретні результати описані без деталізації механізмів їх досягнення. Рівень опису часто є досить абстрактним, що потребує інтерпретації для практичного використання. Основна увага зосереджена на арифметичних діях і задачах. Просторові та ймовірнісні аспекти окремо не виділені. Орієнтири для оцінювання часто, по суті, повторюють конкретні результати.</p> <p>Я намагався більш чітко описати конкретні результати і орієнтири для оцінювання лише одного уміння так, щоб конкретні результати охоплювали усі змістові лінії, а орієнтири для оцінювання були зручними для практичного використання.</p> <p>Якби я був впевнений, що мої пропозиції будуть прийняті до уваги, то міг би продовжувати працювати над вдосконаленням проєкту. Однак, практика показує, що всі обговорення мають формальний характер. А робота над цим фрагментом тривала 3 дні. (файл окремо додається)</p> <p>На мій погляд, у проєкті конкретні результати описані без деталізації механізмів їх досягнення. Рівень опису часто є досить абстрактним, що потребує інтерпретації для практичного використання. Основна увага зосереджена на арифметичних діях і задачах. Просторові та ймовірнісні аспекти окремо не виділені. Орієнтири для оцінювання часто, по суті, повторюють конкретні результати.</p> <p>Я намагався більш чітко описати конкретні результати і орієнтири для оцінювання лише одного уміння так, щоб конкретні результати охоплювали усі змістові лінії, а орієнтири для оцінювання були зручними для практичного використання.</p> <p>Якби я був впевнений, що мої пропозиції будуть прийняті до уваги, то міг би продовжувати працювати над вдосконаленням проєкту. Однак, практика показує, що всі обговорення мають формальний характер. А робота над цим фрагментом тривала 3 дні.</p>	Враховано в новій редакції проєкту ДСПО	<p>У першій групі загальних результатів “Вирізняє серед життєвих ситуацій ті, що розв’язуються математичними методами” (Додаток 7) внесено пропозиції у таких формулюваннях:</p> <p>вибирає доцільну одиницю вимірювання та інструмент вимірювання [2 MAO 1.1.1-3];</p> <p>розпізнає ситуації, що потребують впорядкування об’єктів за розміром, кількістю за</p>
----	--	----------------------	---	---	---

			<p><i>Конкретні пропозиції до групи результатів навчання надано в окремому документі, який опрацьовано робочою групою.</i></p>		<p>певним правилом [2 MAO 1.1.1-6];</p> <p>пояснює чому варто скористатися лічбою, обчисленням або вимірюванням у конкретній ситуації [2 MAO 1.1.1-7];</p> <p>розпізнає ситуації, що потребують визначення закономірностей у числових або просторових рядах [4 MAO 1.1.1-5];</p> <p>розпізнає ситуації, які передбачають використання даних з таблиць,</p>
--	--	--	--	--	--

					<p>схем, діаграм [4 МАО 1.1.1-6];</p> <p>аргументує доцільність застосування математичних знань і умінь у конкретній ситуації</p> <p>[4 МАО 1.1.1-7];</p>
5.	Клімова Наталія	triznanat@ gmail.com	Добрий вечір. За якою програмою початкова школа розпочне цей навчальний рік,якщо обговорення триватиме до 28.08?	Відхилено	Зміст пропозиції не містить конкретних формулювань, які уможливають редагування проекту ДСПО на підставі наданої пропозиції
6.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	Метою початкової освіти є гармонійний розвиток дитини, її природних здібностей і талантів, формування емоційного, практичного, академічного інтелектів та компетентностей, необхідних для співдії в українській культурній спільноті й подальшого поступу в навчанні, утвердження української національної і громадянської ідентичності на основі поваги до прав людини, відповідального ставлення до себе й довкілля.	Відхилено	На рівні початкової освіти акцент зроблено на емоційному інтелекті, який в науковій літературі протиставлено академічному

					інтелекту. Під поняттям спільноти йдеться про родину, групу, клас, спільноту друзів тощо, тому прикметник українська культурна тут буде недоречним
7.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	4) компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій, що передбачають формування допитливості, набуття досвіду спостерігати, моделювати й експериментувати самостійно чи в групі, установлювати прості причинно-наслідкові зв'язки, використовувати природничі й елементарні проєктно-технологічні знання для розв'язання навчальних і життєвих проблем; розуміння значення природничих наук, техніки, дизайну і технологій у власному житті; формування здатності змінювати навколишній світ засобами проєктно-технологічної діяльності на засадах гармонійного поєднання краси і доцільності ;	Відхилено	Надані пропозиції суперечать формулюванню змісту ключової компетентності в галузі природничих наук, техніки й технологій, яке має тяглість у формулюванні в державних стандартах для наступних рівнів освіти
8.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	5) інноваційність, що передбачає відкритість до нових ідей, ініціювання і впровадження їх проєктним методом , здатність розв'язувати проблеми, використовуючи нестандартні підходи;	Відхилено	Опис єдиного методу навчання як обов'язкового в державному стандарті освіти

					суперечить академічній свободі вчительства у формуванні результатів навчання учнівства
9.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	7) інформаційно-комунікаційна, або інформаційно-цифрова компетентність, що передбачає опанування основ інформаційної і цифрової грамотності для розвитку, спілкування і співпраці, здатність до цифрового дизайну мультимедіа, доцільного й безпечного використання цифрових інструментів і технології в навчанні й життєвих ситуаціях;	Взято до уваги в поточній редакції проекту державного стандарту початкової освіти	Пропозиція перевищує рівень вікових можливостей учнівства початкової школи, натомість змістово вже реалізована в конкретному результаті "створює інформаційні продукти, поєднуючи текст, зображення, звук тощо для представлення ідей та/або результатів діяльності [4 ІФО 2.4.1]"

10.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	10) культурна компетентність, що передбачає здатність самовиражатися через різні види мистецької діяльності, мистецтва і дизайну , прагнення пізнавати твори мистецтва й поглиблювати емоційну сферу й культурну емпатію, зберігати українську національну культурну спадщину; розуміння ролі мистецтва в житті людей; участь у культурному житті класу, школи.	Відхилено	Культурна компетентність передбачає здатність самовиражатися через різні види мистецтва. Здатність самовиражатися через різні види дизайну не передбачена культурною компетентністю на рівні початкової освіти
11.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	11) підприємливість і фінансова грамотність, дизайн-мислення , що передбачає готовність брати відповідальність за власні рішення; уміння організувати свою діяльність для досягнення цілей, усвідомлювати етичні цінності ефективної співпраці, благодійності й волонтерства; готовність утілювати в життя ініційовані ідеї.	Відхилено	Надана пропозиція обмежує та звужує зміст відповідного наскрізного вміння до однієї освітньої галузі
12.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	5) діяти творчо, що передбачає застосування дизайн-мислення , креативності в різних життєвих ситуаціях; генерування нових ідей, добросесне доопрацювання ідей інших осіб, застосування власних знань і досвіду для створення нових об'єктів, уміння випробовувати ідеї / об'єкти без страху помилитися і готовність сприймати зворотну інформацію щодо своїх ідей;	Відхилено	Надана пропозиція обмежує та звужує зміст відповідного наскрізного вміння до однієї освітньої галузі

13.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	б) виявляти ініціативу, що передбачає пошук проектних способів досягнення цілей, пропонування рішень для розв'язання проблем, активну участь у різних видах діяльності, прагнення до лідерства, уміння брати на себе відповідальність;	Відхилено	Надана пропозиція суперечить принципам академічної свободи у виборі способів і засобів досягнення освітніх цілей
14.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	10) розв'язувати проблеми засобами дизайн-діяльності , що передбачає вміння аналізувати проблемні ситуації, висувати припущення, практично перевіряти та обґрунтовувати їх, використовувати досвід і доступну інформацію; виконувати найпростіші перетворення за потреби, презентувати й аргументувати рішення;	Відхилено	Надана пропозиція обмежує та звужує зміст відповідного наскрізного вміння до однієї освітньої галузі
15.	Володи мир Тименк о	tymenkov p@gmail.c om	11) співпрацювати з іншими особами, що передбачає вміння налагоджувати взаємодію, домовлятися, шукаючи спільні позиції і враховуючи різні думки інших осіб, працювати в творчих дизайн-групах , приймаючи різні ролі й дотримуючись установлених правил; за потреби допомагати іншим особам і заохочувати їх до досягнення спільної мети.	Відхилено	Формування наскрізного вміння “співпрацювати з іншими особами” передбачено через різні варіанти: парна робота, робота в мікрогрупах, більших групах тощо. Поняття дизайн-груп не передбачено чинними

					нормативними документами та методичними джерелами
16.	Володи мир Тименко	tymenkov p@gmail.com	<p>Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів дизайн- технологічної освіти, зазначені в додатку 13 і передбачають, що здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> - формулює проєктний задум, здійснює його графічне зображення і технологічне втілення у готовий виріб; - творчо застосовує елементарні художні техніки традиційних ремесел і сучасні види дизайну; - використовує легко оброблювані, пластичні матеріали для макетування проєктного задуму, дотримується екологічної і етнічної культури; - дбає про етнодизайн побуту, цікавиться особистісно ціннісною інформацією, що стосується дизайну і технологій у природі, техніці, сфері обслуговування (сервісі), креативній індустрії, цифрових мультимедіа; - виявляє здатність до застосування дизайну і технологій у міждисциплінарних зв'язках з іншими навчальними предметами. 	Відхилено	Термін "Технологічна освіта" відповідає назві освітньої галузі. Також надмірне вживання поняття "дизайн" перевищує вікові можливості здобувачів початкової освіти. Може бути доречним у державних стандартах освіти базового та профільного рівнів
17.	Тетяна Засекіна	zasekina.t@gmail.com	Увідповідніть базовий навчальний план у стандартах. Приберіть підписи інваріантний та варіативний складники з таблиць.	Враховано	
18.	Мар'я Волощук	voloscsukmm@gmail.com	Доброго дня. Я, Волощук Марія, за фахом – учителька української мови. Мешкаю у м. Берегове Закарпатської обл. Впродовж десятиліття мене турбує тема якісного викладання державної мови у закладах загальної середньої освіти з викладанням навчальних дисциплін угорською мовою. Починаючи від 2012 р. я щорічно	Враховано в поточній редакції проєкту Державного стандарту	Для української мови як державної передбачено окремі вимоги до результатів

		<p>навчалась у форматі Літньої педагогічної академії, яка була організована в аудиторіях Закарпатського угорського інституту ім. Ф.Ракоці II із залученням іноземних фахівців-мовників. У 2017 р. закінчила Будапештський реформатський університет ім. К. Гашпара. Я отримала фахові знання з теми «Методика викладання державної мови як іноземної для національних меншин». Вивчала європейську методику викладання державної мови національним меншинам. Роки навчання переконали мене, що викладання державної мови (української) у школах угорської національної меншини на Закарпатті слід наблизити до формату викладання іноземної мови. Причина полягає в тому, що угорська мова за своїми характеристиками дуже віддалена від української мови і належить до іншої мовної сім'ї. Отже, спільних характеристик між двома мовами нема, тому вивчення державної мови доводиться починати у початкових класах з нуля. (Добре, якщо є можливість опиратися на знання державної мови, здобуті дитиною у дошкільному закладі. Дуже часто таких знань нема. Дитина у 1 класі чує українську мову вперше з вуст учителя.) Найперше слід знайомити учнів з фонетичною складовою, формувати навички сприймання на слух. Далі слід рухатись у напрямі розвитку мовленнєвих компетентностей, формування мовленнєвих навичок у різних ситуаціях, з додаванням деяких потрібних знань з граматики. В основу Програми вивчення державної мови у школах угорської національної меншини (а також інших нацменшин) слід покласти діяльнісний підхід, а не академічний, що побутував у шкільних програмах радянського періоду, а також останні 30 рр. Тобто, забрати з Програми граматикоцентризм. Потрібно створити нові підручники за зразком</p>	<p>початкової освіти</p>	<p>навчання, упорядкування яких методологічно увідповіднено з навчанням другої мови та навчанням іноземних мов</p>
--	--	--	--------------------------	--

підручників іноземної мови. Зрозуміло, що на випуску потрібні інші форми атестації, відмінні від тих, що застосовуються для випускників шкіл з викладанням українською мовою. Для досягнення успіху потрібні не лише зміни у Програмі, а і організація відповідної фахової підготовки вчителів. Звичайно, корисно було б, якби у педагогічних вузах чи на філфаках викладали курс «**Методика викладання державної мови як іноземної у школах нацменшин**» або «**Методика викладання української мови як державної у школах нацменшин**».

Всі ці заходи може здійснити тільки МОН України із залученням фахівців. Сподіватись на ініціативу знизу не варто. Адже ініціативи знизу впродовж 30 рр. Незалежності не було. Не створювались авторські програми, не проводилась їх апробація. Місцевих освітянських керівників не турбує названа тема. Вона не належить до сфери їх інтересів. Їх все влаштовує. Вони пов'язані між собою фінансами від угорських фондів. Адже чим гірше знають українську мову випускники шкіл нацменшини, тим більша імовірність, що вони поповнять трудові ресурси сусідньої держави. Війна також пришвидшує процес відтоку людських ресурсів..

З часу закінчення закордонного вузу (від 2017р.) я неодноразово намагалась знайти місце вчителя української мови у школі з угорською мовою викладання, але постійно отримувала відмови. Деякі директори шкіл відкрито пояснюють, що беруть на посаду вчителя української мови у національній школі тільки випускників місцевого угорського інституту. Нікого не цікавить моє навчання у закордонному вузі і європейські підходи до викладання державної

			<p>мови. Найявна дискримінація за національною ознакою, за віком і цілковита фахова байдужість. (Зараз я не працюю, відправлена примусово на пенсію всупереч законодавству. Для місцевого керівництва важливо задавити тих, хто сміє подавати голос і турбувати їх добробут та спокій.)</p> <p>Отже, домогтися кращих результатів вивчення державної мови у школах угорської нацменшини можна лише заходами МОН України, змінивши підходи до викладання зі старих академічних на сучасні європейські</p>		
19.	Ірина Вовчук		<p>Відсутність опорних сценаріїв інтеграції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зразків тематичних тижнів, міжгалузневих тем; - рекомендацій, які теми краще поєднувати, а які залишити окремо. <p>Пропозиція: створити методичні кейси інтеграції для кожної освітньої галузі.</p>	Взято до уваги	Надана пропозиція буде актуальною для авторів модельних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення. У проекті державного стандарту початкової освіти чинним законодавством не передбачено наведених у пропозиції складників

20.	Ірина Вовчук		<p>Інклюзивність на рівні реалізації Опис адаптацій для дітей з ООП - важливий крок. Але:</p> <ul style="list-style-type: none"> - бракує прикладів індивідуалізованих очікуваних результатів; - не вистачає супровідних таблиць або орієнтирів для ІПР (індивідуальної програми розвитку). 	Взято до уваги	Надана пропозиція буде актуальною для авторів модельних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення. У проєкті державного стандарту початкової освіти чинним законодавством не передбачено наведених у пропозиції складників
21.	Ірина Вовчук		<p>Взаємозв'язок із оцінюванням Пропозиція: надати орієнтири, як результати можуть лягти в основу інструментарію оцінювання (матриці, чек-листи, шаблони самооцінювання тощо)</p>	Взято до уваги	Надана пропозиція буде актуальною для авторів модельних навчальних програм та навчально-методичного забезпечення. У проєкті державного

					стандарту початкової освіти чинним законодавством не передбачено наведених у пропозиції складників
22.	Ірина Вовчук		<p>Перегляд і вдосконалення Свідоцтв досягнень Що варто зробити:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Розробити оновлені шаблони Свідоцтв досягнень - відповідно до структури нового стандарту. Наприклад: <ul style="list-style-type: none"> - окремо відображати поступ у знаннєвій, діяльнісній і ціннісній складовій; - подавати оцінювання по кожній освітній галузі, а не лише за предметами; - додати розділ з індивідуальними коментарями вчителя (не технічними, а сутнісними). 2. Створити методичні орієнтири для заповнення: <ul style="list-style-type: none"> - чіткі критерії і приклади формулювань; - зразки мовних конструкцій, зрозумілих батькам і учням; - пояснення, як уникнути оціночних штампів на кшталт “потребує покращення”, а натомість говорити мовою розвитку: “в процесі формування”, “демонструє стабільні успіхи”, “працює над..” 3. Передбачити варіативність форм: <ul style="list-style-type: none"> - окрема форма для учнів з ООП; - спрощені форми для 1 класу; - розширені - для підсумкового оцінювання в 4 класі (включаючи сильні сторони і зони подальшого розвитку). 4. Врахувати галузеву специфіку: 	Відхилено	Передбачені пропозицією вимоги регулюються іншими НПА у сфері освіти

			<ul style="list-style-type: none"> - наприклад, у мистецькій галузі доречно оцінювати не лише здатність термінів, а здатність до естетичного сприйняття, самовираження; - у громадянській - не тільки розуміння понять, а й активну участь, ініціативу, співпрацю. 		
23.	Ірина Вовчук		<p>Мовно-літературна освітня галузь Що потребує вдосконалення</p> <p>1. Відсутність узгодженості між мовною і літературної частинами. Пропозиція: додати приклади інтегрованих курсів - де дитина читає текст, висловлює ставлення, аналізує, пише на його основі.</p> <p>2. Недостатня конкретизація роботи з художнім текстом Пропозиція: створити типову рамку опрацювання тексту (структурованих підхід: читаю - розумію - висловлюю - трансформую - застосовую).</p> <p>3. Нечіткі критерії для оцінювання Пропозиція: розробити критерії спостереження за сформованістю мовної і читацькими компетентностями (з маркерами поведінки, прикладами дитячих висловлювань, особливо для дітей з ООП).</p> <p>4. Не деталізовано роботу з усним мовленням Пропозиція: у стандартні додати приклади побудови монологу, участь в діалозі, мовленнєвих вправ для розвитку словника і формулювання думки.</p> <p>5. Недостатньо адаптацій для дітей з ООП. Пропозиція: створити адаптивну модель результатів, яка передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - мінімальний рівень - для досягнення учнями з ООП; - індивідуальні траєкторії для учнів з різними потребами; - варіативні форми виконання завдання (малюнок, опора на піктограми, вибір готової відповіді тощо). 	Взято уваги.	Подані пропозиції мають бути враховані на етапі розробки методичних рекомендацій щодо впровадження інтегрованого навчання мови та читання, модельної навчальної програми інтегрованого мовно-літературного курсу для 1-4 класів, методичних рекомендацій щодо забезпечення досягнення результатів навчання різних груп результатів

					навчання (зокрема з роботи з текстом і усної взаємодії), методичних матеріалів з формувального оцінювання різних груп результатів навчання, методичних рекомендацій щодо створення програм індивідуальних траєкторій навчання, зокрема для дітей з ООП.
24.	Ірина Вовчук		<p>Математична галузь</p> <p>1. Перевантаження інформаційного блоку Пропозиція: розбити результати на менші одиниці з чіткими критеріями.</p> <p>2. Недостатня увага до індивідуальних стратегій Пропозиція: для кожного напрямку додати варіанти реалізації результатів для дітей з інтелектуальними порушеннями, мовленнєвими труднощами, розладом уваги.</p> <p>3. Відсутність емоційного зв'язку з математикою Пропозиція: подати приклади ігор, задач з гумором, пошукових проєктів для розвитку позитивного ставлення до предмета.</p> <p>4. Актуалізація свідoctва досягнення</p>	Взято до уваги	Указані пропозиції пропонуємо врахувати у похідних документах (модельних навчальних програмах, навчальних програмах,

			<p>Пропозиція: у новому Свідоцтві досягнень:</p> <ul style="list-style-type: none"> - зазначити не лише рівень навичок, а й тип мислення, який формує учень; - додати розділ для опису індивідуальної математичної стратегії (особливо для дітей з ООП). 		методичних матеріалах тощо).
25.	Ірина Вовчук		<p>Природнича освітня галузь Що потребує вдосконалення</p> <p>1. Недостатньо конкретики щодо дослідницьких дій:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не визначено, які саме дії доступні молодшим школярам (наприклад, що таке “експеримент” у 1 класі?); - немає шаблонів або моделей проведення найпростіших дослідів. <p>Пропозиція: розробити типові моделі доісліджень на кожен рік - з урахуванням реальних умов класу і ресурсів (вода, світло, камінці, ґрунт, температура тощо).</p> <p>2. Брак зразків адаптацій для учнів з ООП</p> <ul style="list-style-type: none"> - не надає прикладів спрощених способів дослідження; - не містить моделей роботи для учнів із порушеннями мовлення, інтелекту, слуху тощо. <p>Пропозиція: створити додатки до стандарту, де буде подано адаптовані приклади спостережень, дослідів, дослідницьких запитань і завдань, які не потребують складних вербальних чи когнітивних дій.</p> <p>3. Недостатня інтеграція з математикою і мовою</p> <p>Пропозиція: додати приклад інтегрованих результатів (на перетині природничої, мовної та математичної галузей).</p> <p>4. Формальність у ціннісній складовій</p> <p>Формулювання типу “виявляє дбайливе ставлення” - гарні, але:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не дають вчителю розуміння, як саме це виявляється; - не дають інструменти для формувального оцінювання. <p>Пропозиція: розробити маркери поведінки, які відображають рівень сформованості екологічного ставлення, відповідальності за довкілля</p>	Взято до уваги	Висловлені зауваги більше стосуються навчально-методичного забезпечення реалізації курсу "Я досліджую світ" в початковій школі, а саме модельних навчальних програм та навчального контенту (підручників, робочих зошитів тощо). Їх буде враховано і під час розроблення методичних рекомендацій щодо особливостей реалізації ДСПО, зокрема для учнів і учениць з ООП.

			(наприклад, “не ламати гілки”, “розповідає іншим, як берегти воду”, “доглядає за кімнатною рослиною”)		Інтеграцію з математикою і державною / рідною мовою висвітлено і в додатку "Компетентнісний потенціал природничої освітньої галузі", і в додатку "Вимоги до обов'язкових результатів навчання учнів у природничій освітній галузі" (групи результатів 1, 2, 3), а от варіанти реалізації інтеграції мають запропонувати автори МНП і підручників
26.	Ірина Вовчук		<p>Соціальна та здоров'язберезувальна освітня галузь Що потребує вдосконалення</p> <p>1. Недостатня деталізація соціально-емоційних навичок Пропозиція: розробити поетапну шкалу розвитку соціально-емоційної компетентності з маркерами спостереження, особливо для учнів з труднощами в емоційній регуляції.</p> <p>2. Формальність в описі навичок самозбереження</p>	Взято до уваги	Надану пропозицію можна реалізувати на етапі розробки відповідних навчальних та

		<p>Пропозиція: запропонувати сценарії формування безпечної поведінки, адаптовані під вік, тип поведінкових реакцій і діагностичні особливості.</p> <p>3. Відсутність адаптованих моделей фізичної активності Фізична культура часто “випадає” в інклюзивному навчанні, бо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - відсутні доступні вправи для дітей з порушенням руху або координації; - у класі немає навченого помічника; - дитина відчуває сором або тривогу через публічність рухів. <p>Пропозиція: у межах галузі створити модельні комплекси вправ із диференціацією складності, з варіантами для учнів з різним ООП.</p> <p>4. Неузгодженість із міжгалузеву інтеграцією. Пропозиція: надати приклади інтегрованих освітніх подій (проекти, ситуації, практики) для формування життєвих навичок.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 	<p>методичних матеріалів. Вважаємо за необхідне зберігати єдині результати навчання у Державному стандарті. Натомість питання адаптації змісту та форм занять доцільно розкривати у методичних рекомендаціях та індивідуальних програмах розвитку для учнів з ООП. Ідея створення модельних комплексів вправ із диференціацією складності є важливою і має бути реалізована на рівні навчально-методичного забезпечення. Це</p>
--	--	---	---

					може зробити сам учитель чи інструктор з фізичної культури самостійно або у співпраці з медичними працівниками чи вузькими спеціалістами з ІРЦ
27.	Ірина Вовчук		<p>5. Свідоцтво досягнень - потребує нової мови Пропозиція: у Свідоцтві досягнень варто фіксувати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - емоційні й поведінкові зрушення; - вміння взаємодіяти, вирішувати конфлікти; - сформовані рутинні навички догляду за собою. 	Відхилено	Передбачені пропозицією вимоги регулюються іншими НПА у сфері освіти
28.	Ірина Вовчук		<p>Мистецька освітня галузь Що потребує доопрацювання:</p> <ul style="list-style-type: none"> - недостатньо опорних сценаріїв інтеграції: інтегрований курс передбачено, але вчителям потрібно: приклади тем, які поєднують музику й образотворчість; зразки оцінювання. - брак інструментів спостереження за результатами дітей з ООП: варто розробити чек-листи не лише на результат (“виконує малюнок”), а й на процес (“бере участь”, “виявляє емоцію”, “відчуває ритм”). 	Взято до уваги	Пропозицію може бути реалізовано на етапі розробки навчальних матеріалів

29.	Ірина Вовчук		<p>Технологічна та інформатична галузі Що потребує вдосконалення</p> <p>1. Відсутність прикладів адаптації для учнів з ООП Пропозиція: створити набір варіативних завдань для кожного року навчання з опорами, зразками, альтернативними способами дій</p>	Взято до уваги	Пропозицію може бути реалізовано на етапі розробки навчальних матеріалів
30.	Ірина Вовчук		<p>2. Слабка прив'язка до повсякденної цифрової реальності дітей Пропозиція: додати компонент цифрової гігієни (час перед екраном, втома, захист особистісної інформації) з реальними прикладами з дитячого життя.</p>	Враховано в поточній редакції ДСПО	Пропозицію вже реалізовано в конкретних результатах навчання: "регулює власний час роботи з цифровими пристроями [4 ІФО 4.1.1]", "зберігає конфіденційність особистої інформації та паролів [2 ІФО 4.1.2-1]" тощо.
31.	Ірина Вовчук		<p>3. Відсутність прикладів міжгалузевої інтеграції Пропозиція: додати інтегровані теми/проекти (наприклад: "Створи інструкцію для іншого учня", "Розроби модель тварини, яку ти досліджував")</p>	Взято до уваги.	Пропозицію може бути реалізовано на етапі розробки модельних навчальних програм та навчальних матеріалів.
32.	Ірина Вовчук		<p>4. Недостатня конкретика у формульованні оцінюванні</p>	Взято до уваги.	Пропозицію може бути реалізовано

		<p>Результати подані переважно термінах дії (“виготовляє”, “використовує”), але:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не вистачає індикаторів прогресу; - для дітей з ООП потрібні альтернативні способи фіксації результату (фото, відео, допомога дорослого, портфоліо). <p>Пропозиція: створити маркер дії (наприклад: “діє самостійно”, “виконує за зразком”, “бере участь у колективному проєкті”), які можна включити до свідоцтва досягнень.</p>		<p>на етапі розробки критеріїв оцінювання відповідних навчальних діяльностей.</p>
33.	Ірина Вовчук	<p>Фізкультурна освітня галузь Що потребує вдосконалення</p> <p>1. Брак конкретних моделей адаптації Наразі в стандарті лише зафіксовано потреба адаптації. Але:</p> <ul style="list-style-type: none"> - немає прикладів вправ, які були б доступними дітям з порушеннями опорно-рухового апарату, зору, гіперактивністю тощо. - не визначено, як змінюється завдання, якщо дитина не може брати участь у всіх видах активностей. <p>Пропозиція: розробити варіативні комплекси рухових вправ, що дозволяють індивідуальне дозування, часткову участь, ігрову форму.</p> <p>2. Орієнтація на “виконання”, а не на розвиток Формулювання типу “виконує рухи” - надто функціональні. Вони не враховують:</p> <ul style="list-style-type: none"> - процес - внутрішньої мотивації; - поступу, який може бути непомітним без спостереження. <p>Пропозиція: впровадити формувальне оцінювання на основі поведінкових індикаторів - бере участь, проявляє ініціативу, дотримується правил, зберігає рівновагу тощо.</p> <p>3. Відсутність зв’язку з іншими галузями Пропозиція: додати приклади інтегрованих рухових занять, які не лише “розминка”, а частина повноцінного навчального процесу.</p>	Взято до уваги	<p>Стандарт має містити загальні та конкретні результати навчання, а також орієнтири для оцінювання для усіх здобувачів освіти, включно з учнями з ООП. Державний стандарт має залишатися єдиним для всіх, адже він визначає базові орієнтири результатів навчання. Натомість визнаємо, що питання організації навчання дітей з ООП є важливими</p>

					і вважаємо, що вони повинні бути розкриті на рівні індивідуальної програми розвитку учня; у корекційних програмах чи модифікованих програмах з фізичної культури; у методичних рекомендаціях для вчителів; у процесі розроблених учителем конспектах уроків, де враховуються конкретні потреби та можливості кожного учня відповідно до заключення ІРЦ
34.	Ірина Вовчук		<p>Діти з особливими освітніми процесами Що потребує доопрацювання</p> <p>1. Брак прикладових адаптацій Попри згадки про потреби дітей з ООП, немає конкретики, а саме:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прикладів адаптованих результатів; - зразків завдань для різних типів порушень (мовленнєвих, інтелектуальних, сенсорних, емоційно-вольових); 	Взято до уваги	Наведені пропозиції можуть бути враховані під час створення ТИпової освітньої

			<ul style="list-style-type: none"> - варіантів диференціації на рівні уроку. <p>Пропозиція: створити методичний супровід до Стандарту з типологією адаптацій, у форматі чек-листів або таблиць.</p> <p>2. Відсутність згадок про ІПР як інструмент реалізації стандарту</p> <p>Індивідуальна програма розвитку (ІПР) не згадується у самому тексті стандарту як обов'язковий документ для частини дітей з ООП. Це створює розрив між нормативною базою і практикою, де ІПР є єдиним юридичним дієвим інструментом адаптації.</p> <p>3. Формулювання результатів часто не передбачають адаптивного мінімуму.</p> <p>Багато результатів звучать як: “аналізує”, “створює”, “аргументує”, - що потребує високого рівня абстракції. Для дітей з ООП такі дії:</p> <ul style="list-style-type: none"> - не завжди досяжні; - або потребують зовсім іншої форми подачі і підтримки. <p>Пропозиція: додати паралельну “лінію мінімуму” - базові варіанти досягнення результату, які є цінними навіть у спрощеному вигляді.</p> <p>4. Оцінювання не враховує специфіку розвитку дитини з ООП.</p> <p>Формулювання типу “виявляє”, “демонструє” залишається без:</p> <ul style="list-style-type: none"> - критеріїв спостереження; - варіантів оцінювання поступу (навіть якщо результат не досягнуто). <p>Пропозиції: для кожної галузі - надати орієнтовні показники прогресу, які допомагають фіксувати розвиток дитини з ООП (навіть якщо кінцевий результат ще не досягнуто).</p>		<p>програми для інклюзивних класів, індивідуальних освітніх програм, адаптованих модельних навчальних програм для учнів з ООП тощо</p>
35.	Лариса Фоменко	УЦОЯО	<p>Ознаки предметів: ознаки й властивості предметів; ознаки, пов'язані з величиною.</p>	<p>Враховано в запропонованій редакції</p>	<p>Ознаки об'єктів: ознаки і властивості об'єктів за формою, розміром,</p>

					<p>кольором тощо; ознаки, пов'язані з величиною; спільні та відмінні ознаки; істотні ознаки; порівняння і впорядкування об'єктів за однією або кількома ознаками</p>
			<p>Просторові відношення: розміщення об'єктів на площині й у просторі; взаємне розташування об'єктів; напрямки руху.</p>	<p>Враховано в запропонованій редакції</p>	<p>Просторові відношення: розміщення об'єктів на площині й у просторі; взаємне розташування об'єктів; напрямки руху об'єктів.</p>
<p>36.</p>			<p>Числа і дії з ними: лічба; натуральні числа (одноцифрові, двоцифрові, багатоцифрові), порівняння натуральних чисел і дії із ними (додавання, віднімання, множення, ділення); звичайні дроби (читання і запис, порівняння дробів з однаковими знаменниками, знаходження дроби від числа й числа за значенням його дроби).</p>	<p>Враховано в запропонованій редакції</p>	<p>Числа і дії з ними: лічба; нумерація цілих невід'ємних чисел; порівняння цілих невід'ємних чисел і дії із ними (додавання, віднімання,</p>

					<p>множення, ділення); знаходження невідомих компонентів арифметичних дій; звичайні дроби (утворення дроби, читання і запис дробів, порівняння дробів з однаковими знаменниками, знаходження дроби від числа й числа за значенням його дроби).</p>
37.			<p>Вирази, рівності й нерівності: числові вирази, рівності й нерівності; знаходження невідомих компонентів арифметичних дій; вирази зі змінною; найпростіші нерівності зі змінною; рівняння з однією змінною.</p>	<p>Враховано в запропонованій редакції</p>	<p>Вирази, рівності й нерівності: числові вирази, рівності й нерівності; вирази зі змінною; рівняння; найпростіші нерівності зі змінною.</p>

			<p>Величини: довжина; маса; місткість; ціна, вартість; час; швидкість, відстань; взаємопов'язані величини.</p>	<p>Враховано в запропонованій редакції</p>	<p>Величини: вимірювання величин (довжина, маса, місткість, вартість, час); одиниці вимірювання величин і співвідношення між ними; взаємопов'язані величини (ціна, кількість, вартість; продуктивність праці, час роботи, загальний виробіток; швидкість, час, відстань; геометричні величини (периметр многокутника, площа фігури).</p>
			<p>Геометрія і вимірювання геометричних величин: найпростіші геометричні фігури (точка, пряма, крива, відрізок, промінь, ламана, кут); трикутники; многокутники (в тому числі чотирикутник, прямокутник, квадрат); коло, круг; просторові геометричні фігури (паралелепіпед (зокрема й куб), піраміда, циліндр, конус, куля); види</p>	<p>Враховано в запропонованій редакції</p>	<p>Геометрія і вимірювання геометричних величин: найпростіші геометричні</p>

			<p>кутів (прямий, гострий, тупий); вимірювання відрізків, периметр трикутника та інших многокутників; площа.</p>		<p>фігури (точка, пряма, крива, відрізок, промінь, ламана, кут); види кутів (прямий, гострий, тупий); многокутники (трикутник, чотирикутник тощо); коло, круг; просторові геометричні фігури (паралелепіпед (зокрема й куб), піраміда, циліндр, конус, куля).</p>
			<p>Сюжетні задачі: прості задачі; складені задачі; типові задачі (задачі на знаходження четвертого пропорційного, задачі на подвійне зведення до одиниці, задачі на пропорційне ділення, задачі на пошук невідомого за двома різницями, задачі на спільну роботу).</p>	<p>Враховано в запропонованій редакції</p>	<p>Сюжетні задачі: прості задачі та складені задачі; обернені задачі; типові задачі (задачі на знаходження четвертого пропорційного, задачі на подвійне зведення до одиниці, задачі на пропорційне</p>

					ділення, задачі на пошук невідомого за двома різницями, задачі на спільну роботу, задачі на прямолінійний рівномірний рух двох тіл).
			Робота з даними: зчитування даних із таблиць, схем, діаграм; подання даних у вигляді таблиць, схем діаграм.	Враховано в запропонованій редакції	Робота з даними: зчитування та опрацювання даних із таблиць, схем, діаграм; подання даних у вигляді таблиць, схем, діаграм.
38.	Таня Тимошенко	tanyatimoschenko2@gmail.com	<p>Файл завантажено окремим листом</p> <p>Пропоную замінити складні текстові конструкції більш простими й зрозумілими.</p> <p>Має бути певна шкала оцінювання, який прояв можна вважати достатнім.</p> <p>Змістити акцент із констатації цінності з формою «проявляє цінність» на «у який саме спосіб проявляє дану цінність – «слухає, використовує...»</p> <p>Отож, залишається відкритим питання оцінювання результатів певних цінностей.</p>	Відхилено	Передбачені пропозицією вимоги регулюються іншими НПА у сфері освіти

			<p>Пропоную у Свідоцтві досягнень для 1-2 класів колонки «Сформовано/формується» замінити показниками «потребує значної уваги й допомоги», «досягає результату з допомогою вчителя», «демонструє помітний прогрес», «має значні успіхи»</p> <p>Оскільки за такою шкалою з часом можна дійсно помічати поступ й успіхи здобувачів освіти.</p> <p>В цілому, найкращим варіантом Свідоцтва досягнень вбачаю Лист для батьків у вигляді певного звіту про результати успіхів учнів, який має ОПИСОВИЙ зміст.</p> <p>Тобто, це запропонований стандартний документ у форматі Excel, який містить початок речення із варіантами фраз, які вчитель вибирає в залежності від ситуації. Такий собі «випадаючий (розкритий) список». Даний Лист для батьків буде індивідуальним для кожної дитини. Особливо це стосується дітей ООП.</p> <p>Щоб уникнути цього, пропоную залишити формулювання результатів навчання у Свідоцтві початкової школи як у чинному Свідоцтві. Особливо це стосується математичної галузі.</p>		
39.	Марія Юрїївна Кірик	kirykmy@zakinppro.org.ua	<p>Мирної частини доби! Надсилаю узагальнені пропозиції до проєкту Державного стандарту початкової освіти. У обговоренні взяли участь вчителів початкових класів Закарпатської області. З повагою Марія Кірик.</p> <p>Файл завантажено окремим листом</p> <p>Для підвищення ефективності реалізації інтегрованого підходу пропонується:</p> <p>1. Чітко окреслити варіанти інтегрованих курсів (зі зразками навчальних планів) із зазначенням, які галузі доцільно інтегрувати і на якому етапі. Це можна оформити у вигляді таблиці або додатка, що містить:</p>	Взято до уваги	Надані пропозиції можуть бути використані під час розроблення Типової освітньої програми для 1-4 класів, а також інших НПА у сфері початкової освіти

			<ul style="list-style-type: none"> ● рекомендовані комбінації галузей у 1–2 класах та кількість годин (наприклад, природнича – 2 год., соціальна та здоров’я і громадянська – 0,5 год.); ● освітні галузі, які варто або можливо виокремити у 3–4 класах. <p>2. Запровадити орієнтовні змістові блоки «вісі інтеграції» на семестр або навчальний рік для кожного циклу навчання.</p> <p>3. Надати приклади інтегрованих навчальних тем, кейсів.</p> <p>4. Методична й інституційна підтримка педагога Розробити методичні рекомендації «Інтеграція в 1-2 та 3-4 класах» для вчителя як методичний додаток до Держстандарту або окремий збірник, із прикладами:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● компетентнісна (наскрізна) інтеграція в інтегрованому курсі з метою вилучення повторів; ● міждіяльнісна інтеграція; ● міжсистемна (дошкільна, початкова та базова освіта); ● тематичних зв’язків; ● інтегрування спільних очікуваних результатів навчання; ● наскрізних тем. <p>5. Педагогічні працівники початкової школи відзначають необхідність удосконалення системи оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти, зокрема:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● розроблення дієвої системи оцінювання, яка передбачає комплексне застосування формувального, тематичного та підсумкового оцінювання. Така система має забезпечувати об’єктивність, прозорість та практичну спрямованість результатів, сприяти формуванню навчальної 		
--	--	--	--	--	--

			мотивації учнів, а також створювати умови для індивідуальної освітньої траєкторії		
40.	Марина Криховецька	konstantin ovna.mm@gmail.com	Підтримую оновлення ДЕРЖАВНОГО СТАНДАРТУ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ.		
41.	Ольга Чередниченко	tihosha010468@gmail.com	Зробити одну програму , забезпечити підручниками, зробити оцінювання зрозумілим. Без оцінок але зрозуміло	Відхилено	Зміст пропозиції не містить конкретних формулювань, які уможливають редагування проєкту ДСПО на підставі наданої пропозиції
42.	Громадська організація “Молодіжний рух “Будь вільним”	budvilnij@gmail.com	Надсилаємо звернення від ГО “Молодіжний Рух” “Будь Вільний”; щодо проєкту оновленого Державного стандарту початкової освіти. Вкладено окремим файлом Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров’язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини. здоров’я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду , а також культури здорового й сталого	Враховано частково	Узгожено відповідно зі змістом соціальної і здоров’язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) та вікових особливостей учнів початкової освіти щодо видів добробуту

			способу життя.		людини у такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут. -"здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду, а також культури здорового й сталого способу життя"- не є видами добробуту людини
43.	Громадська організація "Молодіжний рух	budvilnij@gmail.com	Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра відповідальності. Тому пропонуємо розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для	Враховано	

	“Будь вільним”		формування суспільно-державних цінностей. активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.		
44.	Громадська організація “Молодіжний рух “Будь вільним”	budvilnij@gmail.com	<p>Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура - шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проекти;</p>	Враховано частково з урахуванням правок з аналогічної пропозиції	

45.	Громадська організація “Молодіжний рух “Будь вільним”	budvilnij@gmail.com	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p> <p>Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України “Про освіту”. Відповідно до норми закону сформульовано перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО
46.	Громадська організація “Молодіжний рух “Будь вільним”	budvilnij@gmail.com	<p>Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі.</p> <p>Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.</p> <p>Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття уніем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу. Фрагментарного уявлення про

					<p>природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного навчання природничих наук . Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.</p>
47.	Громадська організація "Молодіжний	budvilnij@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до</p>	Враховано	

	рух “Будь вільним ”		самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добротність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.		
48.	Громадська організація “Молодіжний рух “Будь вільним ”	budvilnij@gmail.com	Оскільки соціальна й здоров'язберезувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти. Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти — це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.	Враховано в поточній редакції проекту ДСПО	
49.	ГО “РЕНЮ ВЛ” (Віктор Вознюк)	viktor.voznyuk@gmail.com	Вкладено окремим файлом Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини. Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як: здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду , а також культури здорового й сталого способу життя.	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.
50.	ГО “РЕНЮ ВЛ”	viktor.voznyuk@gmail.com	Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємозбагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності	Враховано частково з урахуванням правок з	

	(Віктор Вознюк)		<p>передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проекти;</p>	інших аналогічних пропозицій	
51.	ГО “РЕНЮ ВЛ” (Віктор Вознюк)	viktor.voznyuk@gmail.com	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності. Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України “Про освіту”. Відповідно до норми закону сформульовано перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО
52.	ГО “РЕНЮ ВЛ”	viktor.voznyuk@gmail.com	Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти. Цілісна природнича картина світу здобувача початкової	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим

	<p>(Віктор Вознюк)</p>		<p>освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	<p>особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу. Фрагментарного уявлення про природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного навчання природничих наук. Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язберезувальну, громадянську та</p>
--	------------------------	--	--	--

					історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.
53.	ГО "РЕНЮ ВЛ" (Віктор Вознюк)	viktor.voznyuk@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>19. Метою соціальної і здоров'язберезувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добродійність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.</p> <p>Оскільки соціальна й здоров'язберезувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

			<p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.</p>		
54.	Громадська організація «Зберегти покоління» (Лариса Оніщук)	olf_ds@yahoo.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:</p> <p>здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду, а також культури здорового й сталого способу життя.</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.
55.	Громадська організація «Зберегти покоління» (Лариса Оніщук)	olf_ds@yahoo.com	<p>Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра й відповідальності. Тому пропонуємо розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для формування суспільно-державних цінностей.</p> <p>активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.</p>	Враховано	
56.	Громадська організація	olf_ds@yahoo.com	<p>Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом</p>	Враховано частково з урахуванням	

	ція «Зберегти покоління» (Лариса Оніщук)		<p>вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв’язання суспільних проблем та ініціювати проекти;</p>	правок з інших аналогічних пропозицій	
57.	Громадська організація «Зберегти покоління» (Лариса Оніщук)	olf_ds@yahoo.com	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p> <p>Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України “Про освіту”. Відповідно до норми закону сформульовано перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО
58.	Громадська	olf_ds@yahoo.com	Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не

	<p>організація «Зберегти покоління» (Лариса Оніщук)</p>		<p>світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.</p> <p>Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	<p>зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу.</p> <p>Фрагментарного уявлення про природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного навчання природничих наук. Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережува</p>
--	---	--	---	--

					льну, громадянську та історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.
59.	Громадська організація «Зберегти покоління» (Лариса Оніщук)	olf_ds@yahoo.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добродійність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.</p> <p>Оскільки соціальна й здоров'язбережувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p> <p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

			основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.		
60.	ГО “Можливість” (Іван Мудрий)	ivanzakon@gmail.com	Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини. Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як: здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду , а також культури здорового й сталого способу життя.	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.
61.	ГО “Можливість” (Іван Мудрий)	ivanzakon@gmail.com	Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра й відповідальності. Тому пропонуємо розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для формування суспільно-державних цінностей. активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.	Враховано	
62.	ГО “Можливість” (Іван Мудрий)	ivanzakon@gmail.com	Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на	Враховано частково з урахуванням правок з аналогічних пропозицій	

			<p>набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв’язання суспільних проблем та ініціювати проєкти;</p>		
63.	ГО “Можливість” (Іван Мудрий)	ivanzakon@gmail.com	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p> <p>Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України “Про освіту”. Відповідно до норми закону сформульовано перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО
64.	ГО “Можливість” (Іван Мудрий)	ivanzakon@gmail.com	Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема

Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.

розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу. Фрагментарного уявлення про природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного навчання природничих наук. Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну галузі реалізовано в

					єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.
65.	ГО "Можливість" (Іван Мудрий)	ivanzakon@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добродійність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.</p> <p>Оскільки соціальна й здоров'язбережувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p> <p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи,</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

			Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.		
66.	ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕДАГОГІВ-ХРИСТІАН» (Віталій Шульга)	skoolvitaliy@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:</p> <p>здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду, а також культури здорового й сталого способу життя.</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.
67.	ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕДАГОГІВ-ХРИСТІАН» (Віталій Шульга)	skoolvitaliy@gmail.com	<p>Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра й відповідальності. Тому пропонуємо розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для формування суспільно-державних цінностей.</p> <p>активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.</p>	Враховано	

68.	ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕДАГОГІВ-ХРИСТІАН» (Віталій Шульга)	skoolvitaliy@gmail.com	<p>Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проекти;</p>	Враховано частково з урахуванням правок з аналогічних пропозицій	
69.	ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕДАГОГІВ-	skoolvitaliy@gmail.com	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p> <p>Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України «Про освіту». Відповідно до норми закону сформульовано перелік

	ХРИСТ ИЯН» (Віталій Шульга)		національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).		наскрізних умінь в проєкті ДСПО
70.	ГРОМА ДСЬКА ОРГАНІ ЗАЦІЯ «УКРАЇ НСЬКА АСОЦІ АЦІЯ ПЕДАГ ОГІВ- ХРИСТ ИЯН» (Віталій Шульга)	skoolvitaliy@gmail.com	<p>Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.</p> <p>Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу. Фрагментарного уявлення про природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного

					навчання природничих наук . Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.
71.	ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «УКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ПЕДАГОГІВ-ХРИСТІАН»	skoolvitaliy@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добротність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.</p> <p>Оскільки соціальна й здоров'язбережувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

	(Віталій Шульга)		<p>зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p> <p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.</p>		
72.	Андрій Гренишен	grenishena ndre@gmail.com	<p>особистий і соціальний розвиток, виховання чесності, сміливості, відповідальності, доброти, емпатії, поваги до прав людини (зокрема права на життя, здоров'я, власність, громадсько-політичні свободи: свободу слова, свободу думки, свободу зборів, тощо);</p> <p>гармонійна взаємодія із природою і турбота про довкілля;</p> <p>активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування суспільно-державних і духовно-моральних цінностей народу України.</p>	Враховано частково в наведеній редакції	<p>особистий і соціальний розвиток, виховання чесності, сміливості, відповідальності, доброти, емпатії, поваги до прав людини (зокрема права на життя, здоров'я, власність, свободу слова тощо);</p> <p>гармонійна взаємодія із природою і турбота про довкілля;</p>

					активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування суспільно-державних і духовно-моральних цінностей народу України
73.	Андрій Гренишен	grenishenaandre@gmail.com	<p>7. До ключових компетентностей належать:</p> <p>1) вільне володіння державною (українською) мовою, що передбачає вміння усно й письмово висловлювати свої думки та емоції, чітко й аргументовано пояснювати факти, використовувати мовленнєві засоби для порозуміння з іншими особами, читати для насолоди і з користю, усвідомлювати роль мови для ефективного спілкування й культурного самовираження, готовність уживати українську мову в усіх сферах суспільного життя</p>	Відхилено	Назву ключової компетентності зафіксовано в Законі України “Про освіту”
74.	Андрій Гренишен	grenishenaandre@gmail.com	<p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов’язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе громадянином України; спроможність</p>	Враховано	

			поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм поведінки , що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проекти;		
75.	Андрій Гренишен	grenishenaandre@gmail.com	14. Метою мовно-літературної освітньої галузі є розвиток у здобувачів освіти ключових компетентностей вільного володіння державною (українською) мовою, здатності спілкуватися рідною (у разі відмінності від державної) та іноземними мовами у взаємозв'язку з культурною та іншими ключовими компетентностями для успішного навчання впродовж життя, духовного, морального , культурного й національного самовираження в особистому й суспільному житті, міжкультурному діалозі, збагачення емоційного й естетичного досвіду, мовленнєвої творчості.	Відхилено	Назву ключової компетентності зафіксовано в Законі України "Про освіту"
76.	Андрій Гренишен	grenishenaandre@gmail.com	20. Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості здобувачів освіти через усвідомлення зв'язків між минулим і теперішнім, розуміння важливості історичних знань про Україну і світ для формування власної суспільної доброти, відчуття належності до української політичної нації, її суспільно-державних і духовно-моральних цінностей та європейської спільноти; розвиток громадянської свідомості й відповідальності, повагу до демократичних цінностей, верховенства права, прав людини; прагнення долучатися до проектів на користь спільноти й України та ініціювати їх.	Враховано в наведеній редакції	20. Метою громадянської та історичної освітньої галузі є розвиток особистості здобувачів освіти через усвідомлення зв'язків між минулим і теперішнім, розуміння важливості історичних знань про Україну і світ для формування

				<p>власного й суспільного добробуту, відчуття належності до європейської спільноти, української політичної нації, її суспільно-державних і духовно-моральних цінностей; розвиток громадянської свідомості й відповідальності, повагу до демократичних цінностей, верховенства права, прав людини; прагнення долучатися до проєктів на користь спільноти й України та ініціювати їх.</p>
--	--	--	--	---

77.	Андрій Гренишен	grenishenaandre@gmail.com	<p>21. Метою мистецької освітньої галузі є цілісний художній розвиток особистості, розкриття її креативного потенціалу, внутрішньої мотивації до самовираження; формування ключових компетентностей, особистісних духовно-моральних цінностей, національної ідентичності, патріотизму, життєвої стійкості; осмислення себе і світу через пізнання мистецтва.</p> <p>Компетентнісний потенціал мистецької освітньої галузі й базові знання зазначено в додатку 20.</p> <p>Вимоги до обов'язкових результатів навчання здобувачів початкової освіти з мистецької освітньої галузі зазначені в додатку 21 і передбачають, що здобувач освіти:</p> <ul style="list-style-type: none"> пізнає різні види мистецтва, виявляє художнє мислення; здійснює художньо-творчу діяльність і культурно-мистецьку комунікацію; виявляє емоційний досвід, естетичне ставлення до мистецтва й життя. 	Відхилено	<p>Духовно-моральні цінності людини – це сукупність ідеалів і норм, що визначають ставлення людини до себе, інших людей і світу. Вони належать до загальнолюдських цінностей, оскільки є універсальними для всіх культур та суспільств і включають добро, справедливість, любов, гідність, чесність, милосердя, відповідальність. Не впевнені, що доречно їх виокремлювати.</p>
78.	Андрій Гренишен	grenishenaandre@gmail.com	<p>22. Метою освітньої галузі фізичної культури є формування ключових компетентностей, загальнолюдських духовно-моральних цінностей і стійкої мотивації здобувачів освіти до занять фізичною культурою і спортом для забезпечення гармонійного фізичного</p>	Відхилено	<p>Духовно-моральні цінності людини – це сукупність ідеалів і норм, що</p>

			розвитку, підвищення функціональних можливостей організму, вдосконалення життєво необхідних рухових умінь і навичок.		визначають ставлення людини до себе, інших людей і світу. Вони належать до загальнолюдських цінностей, оскільки є універсальними для всіх культур та суспільств і включають добро, справедливість, любов, гідність, чесність, милосердя, відповідальність. Не впевнені, що доречно їх виокремлювати.
79.	Yana Smashnyuk	yanasmashnyuk@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:</p> <p>здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду, а також культури здорового й сталого способу життя.</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

80.	Yana Smashnyuk	yanasmashnyuk@gmail.com	<p>Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра й відповідальності. Тому пропонуємо розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для формування суспільно-державних цінностей.</p> <p>активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.</p>	Враховано	
81.	Yana Smashnyuk	yanasmashnyuk@gmail.com	<p>Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проекти</p>	Враховано частково з урахуванням правок з інших аналогічних пропозицій	

82.	Yana Smashnyuk	yanasmashnyuk@gmail.com	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p> <p>Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України “Про освіту”. Відповідно до норми закону сформульовано перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО
83.	Yana Smashnyuk	yanasmashnyuk@gmail.com	<p>Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.</p> <p>Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу. Фрагментарного уявлення про

					<p>природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного навчання природничих наук . Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.</p>
84.	Yana Smashnyuk	yanasmashnyuk@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної</p>	Враховано частково	<p>Враховано в такій редакції:</p> <ul style="list-style-type: none"> - особистий, родинний та соціальний добробут.

			<p>взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добродійність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.</p> <p>Оскільки соціальна й здоров'язбережувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p> <p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.</p>		
85.	NGO GESTURE OF SUPPORT	office@gesture.org.ua	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:</p> <p>здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду, а також культури здорового й сталого способу життя.</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.
86.	NGO GESTURE OF SUPPORT	office@gesture.org.ua	<p>Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра й відповідальності. Тому пропонуємо розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для формування суспільно-державних цінностей.</p>	Враховано	

			активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.		
87.	NGO GESTURE OF SUPPORT	office@gesture.org.ua	<p>Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проекти;</p>	Враховано частково з урахуванням правок з інших аналогічних пропозицій	
88.	NGO GESTURE OF SUPPORT	office@gesture.org.ua	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України «Про освіту». Відповідно до норми закону сформульовано

			Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).		перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО
89.	NGO GESTURE OF SUPPORT	office@gesture.org.ua	<p>Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.</p> <p>Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу. Фрагментарного уявлення про природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено

					предметного навчання природничих наук . Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.
90.	NGO GESTURE OF SUPPORT	office@gesture.org.ua	Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини. 19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добродійність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

			<p>Оскільки соціальна й здоров'язбережувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p> <p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.</p>		
91.	Тетяна Сагайдак	t.sahaidak@kmds.ua	<p>Вітаю!</p> <p>Прошу врахувати у державному стандарті початкової освіти таку пропозицію - збільшити кількість годин на варіативний вибір вчителя з метою впровадження унікальних курсів, курсів за вибором або факультативів або на перерозподіл між освітніми галузями. Це дозволить впровадити такі курси як фінансова грамотність, СЕЕН, робототехніка, STEM тощо.</p> <p>Також прошу розглянути можливість, як у стандарті базової освіти, зробити у базовому навчальному плані обрахунок годин на предмети не по оптимальному навантаженню, а по мінімальному: наприклад, скоротити по 1 годині з мовно-літературної, математичної галузі та курсу ЯДС в фонд перерозподілу.</p>	Враховано	
92.	Happy Family	happyfamilycv@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

			здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду , а також культури здорового й сталого способу життя.		
93.	Happy Family	happyfamilycv@gmail.com	<p>Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра й відповідальності. Тому пропонуємо розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для формування суспільно-державних цінностей.</p> <p>активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.</p>	Враховано	
94.	Happy Family	happyfamilycv@gmail.com	<p>Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням</p>	Враховано частково з урахуванням правок з інших аналогічних пропозицій	

			правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проєкти;		
95.	Happy Family	happyfamilycv@gmail.com	<p>Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:</p> <p>12) формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p> <p>Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).</p>	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України «Про освіту». Відповідно до норми закону сформульовано перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО
96.	Happy Family	happyfamilycv@gmail.com	<p>Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.</p> <p>Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	Взято до уваги	Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає

					сенсу. Фрагментарного уявлення про природу учні початкової школи не мають, оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного навчання природничих наук . Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.
97.	Happy Family	happyfamilycv@gmail.com	Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.	Враховано частково	Враховано в такій редакції:

			<p>19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добродійність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.</p> <p>Оскільки соціальна й здоров'язбережувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p> <p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.</p>		- особистий, родинний та соціальний добробут.
98.	Руки Милості	armsofmercy.org.ua@gmail.com	<p>Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини.</p> <p>Реалізація мети початкової освіти ґрунтується на таких ціннісних орієнтирах, як:</p> <p>здоров'я й життя дитини, її особистий, родинний та суспільний добробут, формування духовно-морального світогляду, а також культури здорового й сталого способу життя.</p>	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.
99.	Руки Милості	armsofmercy.org.ua@gmail.com	<p>Без міцного підґрунтя духовно-моральних цінностей неможливо виховати свідомого громадянина, здатного жити в суспільстві на засадах справедливості, добра й відповідальності. Тому пропонуємо</p>	Враховано	

			розширити ціннісну складову, включивши духовно-моральні цінності як основу для формування суспільно-державних цінностей. активна громадянська позиція, належність до Української держави, пошанування духовно-моральних та суспільно-державних цінностей.		
100.	Руки Милості	armsofmercy.org.ua@gmail.com	<p>Додати поняття «духовність». Духовність і культура тісно пов'язані, бо вони взаємно збагачують одна одну. Культура є засобом вираження духовності. Завдяки культурі духовні цінності передаються від покоління до покоління, зберігаються та розвиваються. Водночас саме духовність надає культурі змісту й сенсу — без духовних орієнтирів культура перетворилася б лише на набір зовнішніх форм. Отже, духовність — це серцевина культури, а культура — шлях вияву й поширення духовності.</p> <p>9) громадянські й соціальні компетентності, пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності, прав людини, добробуту й здорового способу життя, усвідомленням рівних прав і можливостей, що передбачають:</p> <p>усвідомлення важливості демократії, справедливості, рівності, поваги до прав людини й верховенства права; інтерес до історії, духовності і культури України та інших країн, повагу до різноманітності традицій і звичаїв; усвідомлення себе як громадянина України; спроможність поводитися відповідально, із дотриманням правил і норм, що діють у спільноті, долучатися до розв'язання суспільних проблем та ініціювати проекти</p>	Враховано частково з урахуванням правок з інших аналогічних пропозицій	
101.	Руки Милості	armsofmercy.org.ua@gmail.com	Пропонуємо до наскрізних ключових компетентностей додати наступне:	Відхилено	Перелік наскрізних умінь визначено законом України «Про освіту».

			<p>12)формування лідерських компетентностей, особистої психологічної та духовної стійкості, проактивної життєвої позиції і усвідомленої громадянської відповідальності.</p> <p>Відповідно до статті 9 діючого Закону України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності (від 13.12.2022 № 2834-IX).</p>		<p>Відповідно до норми закону сформульовано перелік наскрізних умінь в проєкті ДСПО</p>
102.	Руки Милості	armsofmercy.org.ua@gmail.com	<p>Пропонуємо доповнити та конкретизувати мету природничої освітньої галузі. Результатом цієї освіти має бути цілісна картина світу або цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти.</p> <p>Цілісна природнича картина світу здобувача початкової освіти як динамічне відображення у свідомості дитини єдності духовного і матеріального буття, представлене як система знань, уявлень, емоцій, почуттів, цінностей, смислів про навколишній світ та місце людини в ньому, що формується на основі безпосереднього і опосередкованого сприйняття учнем дійсності у процесі пізнавальної діяльності.</p>	Взято до уваги	<p>Запропонований варіант мети не зовсім відповідає віковим особливостям учнів, зокрема розуміння нею "єдності духовного й матеріального буття", та й систему знань людина формує протягом усього життя, говорити про систему знань учнів початкової школи немає сенсу. Фрагментарного уявлення про природу учні початкової школи не мають,</p>

					оскільки в межах I рівня освіти не передбачено предметного навчання природничих наук . Навпаки, природничу, соціальну і здоров'язбережувальну, громадянську та історичну галузі реалізовано в єдиному інтегрованому курсі "Я досліджую світ", що сприяє усвідомленню дитиною людини як частини природи.
103.	Руки Милості	armsofmercy.org.ua@gmail.com	Доцільно узгодити зі змістом соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі Державного базового стандарту освіти (5-9 класи) щодо видів добробуту людини. 19. Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача освіти, який здатний до самоусвідомлення, гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самозарадності, дбає про безпеку, піклується про здоров'я, виявляє підприємливість і добротність для забезпечення особистого, родинного й суспільного добробуту.	Враховано частково	Враховано в такій редакції: - особистий, родинний та соціальний добробут.

			<p>Оскільки соціальна й здоров'язбережувальна освітня галузь Державного базового стандарту освіти передбачає широкий вибір курсів духовно-морального спрямування, пропонуємо доповнити зміст початкової освіти положенням про формування духовно-морального світогляду здобувача початкової освіти.</p> <p>Духовно-моральний світогляд здобувача початкової освіти – це система уявлень, цінностей та переконань дитини, яка формується на основі загальнолюдських і національних моральних норм, культурних і духовних традицій українського народу. Він виявляється у ставленні дитини до себе, інших людей, природи, Батьківщини, у прагненні до добра, справедливості, відповідальності та гармонійного співжиття з навколишнім світом.</p>		
104.	Володимир Тименко	tymenkov r@gmail.com	<p>Добрий день, шановні колеги!</p> <p>Учора порівняв таблицю додатка 12 до Державного стандарту з конкретними результатами навчання дизайну і технологій у 5-6 кл. із таблицею наскрізних умінь (Додаток 5.3 до наказу Міністерства освіти і науки України).</p> <p>З'ясувалося, що у додатку 5.3 Наказу Міністерства освіти і науки України деякі конкретні результати не мають відповідних наскрізних умінь:</p> <ul style="list-style-type: none"> - у першій змістовій лінії такі конкретні результати: [6 ТЕО 1.1.5]; [6 ТЕО 1.1.6]; [6 ТЕО 1.2.2]; [6 ТЕО 1.2.3]; [6 ТЕО 1.3.3]; - у другій змістовій лінії [6 ТЕО 2.1.1]; [6 ТЕО 2.1.2]; [6 ТЕО 2.1.3]; [6 ТЕО 2.2.1]; - у четвертій змістовій лінії [6 ТЕО 4.1.1]; [6 ТЕО 4.2.2]; [6 ТЕО 4.2.3];. <p>У третій змістовій лінії конкретний результат</p>	Відхилено	Наведена пропозиція стосується проекту наказу Міністерства освіти і науки України “Про затвердження концептуальних засад освітніх галузей”